

KÜLTÜR, DOĞA SEVGİSİ VE İNSAN EVRİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERE BİYOLOJİK BAKIŞ*

Eşref Deniz**

Kültür nedir, nasıl oluşur?

Kültür kelimesi, genelde sözlük anlamıyla insan eli, gözü, kulağı, bilgisi altında yetiştirme, geliştirme, düzenleme, bilgilendirme, görgülendirme, eksiklerini tamamlama anlamına gelmektedir. İnsanın edindiği, kazandığı bilgilerin çoğu LAMARCK kuralına uymakta, o kalıbı izlemektedir (11). Daha bilinçli yaklaşımla kültür; ortama katılım ve uyum, özel gereksinimlere anında yanıt veren, onları karşılayan bilgilerdir. Buna rağmen bazı bilgi öğrenimleri, insan dışındaki diğer organizmalarda da örneğin : Primatlar, foklar, fareler, papağanlarda oluşmaktadır. Bunlarda bilgi zorlamalı, kesin ve otomatik sorumluluklar karşısında genetik yollarla sinir sisteminde oluşmaktadır. Bununla birlikte özellikle insanlar değişik çevrelerde, farklı ekosistemlerde yetiştirilebilirler. Buralarda da besin almayı başka bir deyimle beslenmeyi, kendilerini savunmayı, barnak sağlamayı öğrenirler ve bağımsız olabilmek için çaba gösterirler. Bütün bu yaşam işlemlerini geniş çapta genetik kanallardan yararlanarak gerçekleştirirler (2,8).

Öte yandan, insan kazandığı bu tip davranış bilgilerini, sosyal haberleşmeler, öğrenim ortamı yoluyla bireyler ve toplumlar arasında yayar. Öğrenilmiş davranışların kültürle gelişimi öyle bir avantaj-yarar sağlar ki, bireyler bunları kendi kendilerine öğrenmek zorunda kaldıklarını, bunların zararlarını, ya da zararlılarını ortadan kaldırmayı farkedebilirler. Öte yandan deneyerek, yanılarak, bunları düzelterek çevresel varyasyonlarla daha doğru yaşamayı öğrenirler ve kültürel transmisyonun yani kültür aktarımının daha başarılı yapılmasını sağlarlar. Çünkü sosyalleşmenin araya girdiği, bir geçiş biçimindeki yaşam biçimindeki kültürel değişimler, biyolojik genetik değişim-

* Bu konu, bir seminer olarak 4.3.1993 tarihinde Anabilim Dalı'nda sunulmuştur.

** A. Ü. Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı, Öğretim Üyesi

Geliş Tarihi : 27 Ağustos 1993

Kabul Tarihi : 22 Aralık 1993

lerin aksine, bir bölgeden diğerine geçerken sınır tanımazlar. Ve bu bilgiyi insanlar yaşamlarının çeşitli evre ve basamaklarında, yakın akrabaları olsun olmasın diğer bireylere yayar, aktarırlar. Bu nedenle, bireylerin kültür aileleri, ebeveynleri, onların biyolojik ebeveynleri olmak zorunda değildirler. Ya da kültürel ebeveynler aynı coğrafik bölgeden (ekolojik niş) olmak zorunluluğunda da değildirler, başka bir deyimle kültürel bilginin transmisyonunda (geçişinde), biyolojik-genetik aktarımlar ve geçişmelerdeki değişimler gibi engeller yoktur (6).

Bilgi aktarım sistemleri

Biyolojik transmisyon «geçiş» vertical (dikey), aşağıdan yukarıya ya da tersine yukarıdan aşağıya yayıldığı halde, kültürel transmisyon, hem vertical hem de horizontal / transversaldır, kısaca her yönlüdür. Bu nedenle insanlar, bilginin dağıtım bakımından iki önemli kalıtsal sistemi birlikte taşırlar :

1 — Genetik sistem : Bu sistem biyolojik bilgileri, informasyonları biyolojik ebeveynlerinden yavrularına yeni döllerine genler ve kromozomlar şeklinde, onların aracılığı ile aktarırlar.

2 — Ekstra genetik (genetik dışı) sistem : Bu sistem kültürel informasyonları, bilgileri konuşmacıdan dinleyiciye, yazarlardan okuyuculara, gösterim sunucularından seyircilere, izleyicilere aktarırlar ve bizim kültürel mirasımızı kültür varlığımızı oluştururlar.

Her iki sistem de informasyonel biçimde, kendi yollarından, eğitim yolu ile amaçlarına ulaşırlar.

Biyolojik sistemler bu işi DNA'da yerleşik hücresel sistemde dille, sesle, (bilginin sesle müziğe dönüştürülmüş şekli ile) ve geleneklerle ilgili yazılı kağıtlar ve adetlerde yerleşik bilgilerle sağlarlar.

Kültürel ve biyolojik evrimin relatif değerlendirilmesi yapıncı, kültür kalıtımı ile kazanılan değişimsel bilgilerin son on bin yılda çok hızlı ve çarpıcı olmadığı görülür. Daha öncelerdeki avcılık ve balıkçılık gibi göçebe yaşam biçiminden yerleşik, şehircilik tipine geçilmiştir. Bu geçişlerde, özellikle daha kısa zaman biriminde daha çok besin elde ederek, gıda üretimini sürdürmek amaçlanmıştır. Bu konuda bir yerleşim yeri, diğerine uymamakta, farklılık göstermektedir. Kültürel ve teknolojik gelişim o kadar hızlı olmaktadır ki son onbin yılda olanlar, en son bir-iki yıl içinde kazanılan değişimlerle bile karşılaştırılmamaktadır. Holzmüller'e göre yeni denemeler, bilgiler en az her on-onbeş yılda bir ikiye katlanmaktadır (6).

Bu çok çarpıcı, kültürel ve teknik hızlı değişim özellikle bilim alanında önümüzdeki yıllarda bilim adamlarının artışına paralel olarak daha hızlı bir yükselme, ilerleme gösterecektir diyebiliriz.

Bilgiyi insana verirken, bilgiyi alanın olduğu kadar verenin de bilinç-bilgi ve evrim düzeyleri gözönüne alınmalıdır. Bilgiyi vermek ve almak her insana özgüdür, bilgiyi alabilecek kapasitede olan her insan, her bilgiyi bilinç düzeyine göre (genetik gücüne göre) bilgiyi çekebilmek, alabilmek yeteneğine sahiptir. Yalnız insanın bilmesi unutmaması gereken bir nokta var ki, o da bu bilgilerin kaynağının ne olduğu bilincinin kavranması, bilgilerin ne amaçla verildiğinin, bilgi boyutunu, boyutun evrimini kişiliği ile pekiştirmesi gerekmektedir. İnsanın, yaşamının belli evrelerinde, dilimlerinde hem öğrenci, hem de öğretici olduğu unutulmamalıdır. Aldığı bilgilerin (informatik) zamanla, kronobiyolojik yönden, kesin açıklığa kavuştuğu ölçüde evrimleşecek olan insan faktörü, bilmediği boyutların bilgilerini, çok doğal olarak bilinç düzeyinden itecek, sadece kendi algılayabildiği bilgilerini kabul edecektir.

Bugüne kadar insanlığın kültürel yetiştirilmesi programında, her bilgi makrodan alınıp yaklaşık 200 milyar kilometre uzunluğundaki mikromakaraya başka bir deyimle DNA ipliklerine sarılırken, bu bilgiler insanın yürütüldüğü ya da yürüdüğü evrim yolunun ışıklandırıcısı olmuştur ve olmaktadır. Bilgi sınırsızdır, sonsuz gibi bir şey... Bilgi bir enerji kodlamasıdır. Sevgi bir bireyin diğer bireye karşı içten duyduğu ve aktarmak istediği, keyif veren bir tür davranış bilgisidir. Bugün evrensel bilgi ve sevginin yüceliğine ulaşılmaya çalışılmaktadır. Her iki olgu alanında yaşamı ve bireyi tehdit eden iki temel etken vardır : Teknik gelişim ve doğal afetler.

Bilgi aktarımının ilk basamağı, insanın insana olan ilgi ve saygıdır. Sevgi saygıdan doğar. İnsanoğlu ne kadar evrimleşirse evrimleşsin evrimleşme çizgisinde onun evrimi, evrensel boyutlara ulaşmadıkça yani genel, global, evrensel bir evrimleşme olmadıkça toplumlar ve bireyler arasındaki farklılıklar, ayrıcalıklar, sürtüşmeler sürececek, birbirlerini itecek ve verilen bilgileri alamayacak, anlamayacaklardır. «Evrimde kopya çekmek yoktur» denirse de çekilen kopyanın kalitesi önemlidir, evrim kopya çekmez ama fotokopisini yapar (1,10).

Bilgi akışının yönü metafizik midir?

Canlı, cansız tüm varlıklar evrim için yola çıkmaya mecburdurlar, birlikte sürüklenirler. Değişen zamanlar içinde, kronobiyojik öyle değişmeyen zamanlara gidilir ki, o kesimde onları kavramak için o andaki akıl ve mantık yetmez. Orada sanki mantık durur, yalnız düşünceler konuşur. İşte o zaman insan, dönüşü olmayan bir yolun yolcusu olduğunu anlar, hızı ve istemi kesilir, ya durur ya da yavaşça ilerler. Bu kaçınılmaz bir sistemdir. İşte bu sistem, ruhumuzu, tüm hücrelerimizi sonsuzluk bilincine ve onun da ötelere hazırlamaktadır (metafizik).

Evrim bir metamorfozdur.

İnsanoğlu ancak sevgi ile evrimini yapabilmektedir. İşte bu yüzden evrim, bir tür metamorfoz olayıdır insan için. Evrim, evrimleşmek için de mutlak ek ve özel bir enerjiye gereksinim olmaktadır. Her canlı bu ekstra enerjiyi sonuna dek harcamak zorundadır.

Uygun çevre ve enerjinin yokluğunda precursor (ham) DNA bile işgören, olgun DNA olamaz. Çevre ve gen etkileşimi konusunda ünlü biyolog Dobhansky, 1971'de Tryon'da verdiği dersinde yalnız DNA'nın kalıtıldığını dilegetirmiştir. Önemli karakterler örneğin, intelligencia (zeka) (IQ), dostluk, saldırganlık, uygun ortamda DNA'nın büyüme ve differensiasyonu sırasında (Growth and differentiation) gerçek ve biricik ortamında, lokusunda oluşmaktadır (7). Davranış karakteristikleri, GENLERLE-ÇEVRE arasındaki interaksiyondan, etkileşimden doğmaktadır. Yapılan bir araştırmada, Down Sendromu ve mental retardasyonun 65 yaşın altındaki 6 milyon Amerikan nüfusunun % 3 ünde görüldüğü (180 bin Amerikalı) tesbit edilmiştir (7).

Beslenme, evsel yerleşim, eğitim, kültür, dil ve bazı psikolojik bas-kılar IQ üzerindeki etkili olmaktadır. Düşük IQ'lu ailelerde daha çok çocuk yapılmaktadır. Öte yandan, IQ su yüksek bireyler de küçük ailelerden çıkmaktadır (6).

Mendel ve Darwin'in ortaya koydukları kalıtım prensiplerinin öğrenilmesinden sonra hayvan ve bitki yetiştirme kültürü (Zookültür ve Fitokültür) artık bir sanat olmaktan çok, bir bilim dalı olmuşlardır. Son 10-20 yılda tropik ve subtropik bölgelerde bir «green revolution»u yeşil patlaması oluşmuştur. Öte yandan şu Japon atasözü ne kadar anlamlıdır? «Bir kişiye bir balık verirsen o, onunla bir gününü geçirir, ama ona balık tutmayı öğretirseniz, ömür boyu balık yer».

Ama, balık üretiminin yeterli olması koşulu ile. Bilginin, öğrenimin, bilgi kalıbının ağırlığının, evrimin duyarlılığı üzerine etkisi oldukça büyüktür ve önemlidir. İlk Urban (şehirleşme) ekosistemi bir monokültürdür. Çünkü bir singel species (tektür) ekosistemidir. Yalnız mısır ve pirince dayalı homojen bir üretim yapmıştır, ilk evcil insan (domesticated man)...

Birey evriminin etkileri

Son araştırmalar popülasyonlarda kaçınılmaz bir olgunun, competition'un (yarışın) iki önemli boyutunu ortaya koymuştur :

a — Bireyin evrimi üzerine komşusunun, arkadaşının, yanındaki birliktede yaşadığı eşinin etkisi, içinde yaşadığı toplumun etkisi.

b — Bunun tam tersi, bireyin komşusu üzerine etkisi. Her iki boyutun da anlamlı - önemli genetik ağırlığı bulunmaktadır. Bu etkinlikler seleksiyondan sorumludurlar (11).

Karışık (mix) bir popülasyonda ürün/verim/artışı, çoğalma oranı, aynı bir türün tek bir türünün tek bir klon'undan % 20-30 kadar daha fazla olmaktadır.

Bu durum, mix bir yaban popülasyonunda daha çarpıcıdır. Aynı tablo evcilleştirilmiş monokültür yetiştirilmiş ve daha sonra mix yapılmış bir varyasyonda ise daha az belirgindir. Örneğin karışık bir bitkisel üretimin (polikültür), tektip (monokültür) bir üretime kıyasla pek çok dezavantajı vardır (7).

Eğer kültür, insan biyolojisinin temeline yerleştirilirse, onun evrimsel bir geçmişinin, bir tarihinin olması ve kültür köklerinin diğer türlerin davranışlarında izlenebilir olması gerekmektedir, diye düşünüyoruz bugün (Entegre evrim) (3,4).

Aslında bu konu, Antropoloji'nin ve Etnoloji'nin (insan kökenlerinin incelenmesi) yardımı ile değişik insan sosyal gruplardaki durumu, generasyonlar (nesiller) karşısında onlara aktarılacak, davranış farklılıkları, toplumlar arasındaki davranış ayrıcalıkları, türler arası ve tür içindeki farklılıklar, öğrenim becerisindeki gelişimler, farklılıklar ve gözlemsel-görsel öğrenimler, anne-çocuk interaksyonları, etkileşimleri, yeni alışkanlıkların öğrenilmesi, kazanılan huyların, yeni alışkanlıkların sosyal gruplardaki dağılım ve yayılımını araştırmaktadır.

Bu amaçlara uymakta yapılan girişim ve değişimlerin hızı gittikçe artmıştır. Bugün dünyanın bir kesiminde ortaya çıkartılan yeni kültürel, evrimsel buluşlar elektronik bir hız ile anında dünyanın öbür yanına, öteki ucuna ulaştırılmaktadır. Oysa çarpıcı biçimde görülüyor ki, bu hızlı kültür gelişiminin yanında, biyolojik gelişimlerin hızı oldukça yavaştır. Bilindiği kadarıyla, henüz yeteri kadar doğal-akıllı, akılla ilgili hücresel, partiküller, hücresel elemanlar, parçalar bulunmamıştır. Bu nedenle de biyolojik evrimin hızı henüz saptanamamaktadır. Buna bağlı olarak da ondaki değişimleri tesbit etmek imkânı bulunmamaktadır. Ancak bu insan için çok parametrelili bir ölçüt olarak ele alınabilir. Bilindiği gibi organik evolüsyon diğer güçler yanında, random (rastgele) değişiklikler sonucu ortaya çıkan doğal seleksiyon (mutation) olayı sonucunda belirlenmektedir.

Bu görüşe göre, genlerde ya da gen kombinasyonlarında (Mutasyon ve Rekombinasyonlar) meydana gelen genetik farklılıklar —bunlara şans farklılıkları da denilmektedir— vardır. Bu farklılıklar, taşıyıcıları üzerinde pek çeşitli etki ayrıcalıklarını ortaya çıkarmaktadır. Bu genetik farklılıklar, çevrenin survival'ını (yaşamını sürdürmesini) istediği, özellikle üreme/çoğalma yönünden, en başarılı olacak genotipi düzenlerler.

Genetik evrimin hızı oldukça yavaştır. Çünkü Menandros'un dediği gibi «fortune is blind» talihin gözü kördür. Gelişimin ilerlemesinden önce, DNA'da meydana gelen rastlantı, talihi, tesadüfi değişimlerin sonucunu beklemek zorundadır ve her değişiklik, insana özgü serbest demokratik seçimlerle nesillerde değerlendirildikten, uygulandıktan sonra ancak popülasyondaki yerini almakta, işlerliğini kazanmaktadır.

Kültürel ve biyolojik evolüsyon arasındaki bu hız farklılığı, bunların katedilmesi gereken farklı metodolojik yollardan (tractus) meydana geldiğini belirlemektedir. Bu nedenle bugün, biyolojik araştırma ve inceleme materyalinin, kültürel informasyonun, hafıza, perception (algılama), dil —konuşma yeteneği— ki Os hyoides'in gelişiminden sonra konuşma fizyolojisinin gerçek anlamını kazandığı bilinmektedir - gibi konularının araştırılması amacı ile aktarılması gerekmektedir. Bu sonuçların hepsi halen kültürel informasyona sıkı sıkıya bağlıdır.

Oysa kültürel ve teknolojik kalıtımdaki hızlı gelişim ve değişimin aksine, yapılan arkeolojik, arkeometrik, antropolojik çalışmalar sonucunda izlenebildiği kadarı ile insanın biyolojik kalıtımında son 10

bin yıl içinde önemli fazla bir değişiklik olmamıştır, ya da bu farklılık pek minimal kalmıştır. En azından insanın altın değerindeki beyni, hacimce/volümce aynı zaman aşımında belirli bir fark göstermemiştir.

Bize göre de, yıllar önce kalitatif yönden homo erectus'da genel bir temel formuna ulaşmış olan insan beyni, aneşterlerimizde de hemen hemen bugünkü modern insanınkinin (homo sapiens sapiens) aynısı idi (5). Beyin, mentalite yönünden de, aynı derece ve dağılımı göstermektedir. Öte yandan kültürel ve biyolojik evrimin arasındaki «hız» bakımından ortaya çıkan bu çarpıcı farklılık niye? Biyolojik evrimin hızı çok küçük, fakat kültürel evriminki çok hızlı ve çok büyük olmuştur..

İşte evolusyonun bu iki belirgin tipi arasındaki çarpıcı fark, çok ciddi olmamakla beraber, bir yoldan basite indirgenerek : Kazanılmış karakterlerin kalıtılmış maddeleri (ki bunlar kültürel evrimde kullanılmıştır) doğal seleksiyonla elde edilen verilerin kalıtım metodu olarak biyolojik evrimin değerlendirilmesinde de kullanılabilir (11).

Kültürel evrim, Lamarck'ian anlam metodu ile insanların öğrendiklerinin bir uzantısıdır. Bu iş ise «bilinçli ajanlarla» yapılmaktadır. Bu da insan beyninde olmaktadır. Çünkü insan, kazanılmış, miras olarak devralınmış kültürel informativ kalıtımını, daha bir adaptasyon ve kullanma yönünden modifiye etmek, değiştirmek gücündedir. Buradaki transmisyon, geçiş DNA yolundan ziyade doğrudan düşünce, bilgiden bilgiye aktarış yoluyla gerçekleşmektedir.

Aneşter'dan, geçmiş bireylerden alınan bilgiler, amacına uygun biçimde değiştirilerek keşifleri ya da çocukları ya da diğer insanlar için daha bir kullanımlı hale sokulmuştur. İnsan bunu, evrimi içinde teleoloji yoluyla her an yapmaktadır.

Sosyobiyojoloji açısından toplumda örneğin zenginlik, varlıklı olmak, daha güçlü olmanın kalıtım kuralları, kanunları, sosyal Darwinistlerden Herbert Spencer'e göre sosyal ve moral mükemmeliyet, üstünlük, sosyal toplumlarda legal (kurallara uygun) ve man-made'dir, insan yapımıdır. Oysa, biyolojik kalıtım insanın kendi kararları ile sınırlanmış değildir. Demin sözünü ettiğimiz sosyal düzey, Kraliçe Victoria toplumunda en yüksek düzeyine ulaşmıştır. Gerçekten Batı Avrupa'nın dini ve sosyal adetleri, geleneklerini içeren Media, İngiltere'de komşu ülkelere kıyasla daha yüksek düzeylere oturmuştur (6).

Ama son yıllarda bu konuda da etik değerler oluşturmaya başlanmıştır. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri en başta olmak üzere ileri ülkelerin Moleküler Biyoloji ve Genetik Laboratuvarlarında tüm canlıların ve insanların kromozomları didiklenmekte ve komparatif bir çalışma ile normal düzeyleri ve abnormal görünüşleri araştırılarak doğumsal yapı kusurları ve hastalıkları tek tek tanıtılmaya çaba harcanmaktadır (Hugo Genom projesi) (8).

İleri-yüksek zeka (IQ)

Şimdiye dek yüksek zekanın (IQ) belli bir sosyal grupta olmasının hiç bir biyolojik anlamı olmadığı anlaşılmıştır. Bu, daha çok plastik bir konudur. Ancak, IQ üzerinde, prenatal diet, beslenme ve ileri bir kültür ortamında bulunulmanın büyük etkisi vardır. Yüksek zeka belli bir sosyal sınıfın genetik özelliğinden değil, fakat zekanın belirlenmesini, ortaya çıkmasını, beslenme yetersizliği (deficiency), kültürel stimülasyon (uyarı) eksikliği ya da yokluğu ile fırsat eksikliği ya da eşitsizliği örtmektedir. Buna «expression, ifade maskelenmesi» diyoruz.

Çevresel koşullar Lamarkian etkiler düzeltildikçe, ortalama IQ düzeyinin de o ölçüde artması beklenmektedir. Öte yandan, bireylerin genetik farklılıkları yerine saymaktadır. Elbette, Leonardo da Vinci, Voltaire, Newton gibileri ve daha nice diğerleri ortaya çıkacaktır birgün...

Sağlıklı kuşak bireyleri (Eugenic)

Son alarak, ırkçılığı dışlayarak «eugenic» konusundan da biraz söz edelim. Eugenic'in üstün, sağlıklı genlerin yerleştirilerek belki de insanların sıkıntılarını azaltacak ve insan gen havuzunu geliştirecek bir alan olarak ele alınması gereği düşünülebilir.

Eugenic, pozitif ve negatif olmak üzere ikiye ayrılır. Negatif Eugenic toplumdaki zararlı genlerin frekansının azaltılmasını, pozitif Eugenic ise toplumdaki yararlı genlerin sıklığının artırılmasını öngörmektedir. Bugün için ilk yapılması gereken, negatif Eugenic konusunun öncelikle ele alınıp işlenmesidir (6,7).

Evrim kesinlikle duragan bir konu değildir (9). Her canlı ve cansız madde evrim yoluna girmekte ve entegre biçimde birlikte, sürekli evrimleşmektedirler.

Sözlerimi Prof. Dr. Mahmut Gazi Yaşargil'in sözü ile bitirmek isterim : «Tababet faal sevgidir». Bunu, «SEVGİ» kelimesi tam yerine otursun diye yineliyorum (12).

Sevgi ve saygılarımla. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

ÖZET

Modern insanın (*Homo sapiens sapiens*) evrimi ile onun biyolojisi ve kültürel oluşumu arasında sıkı bir bilimsel ilişkinin varlığı dikkati çekmektedir. Bu bağlamda, türümüzün en çarpıcı ve ayrıcalıklı özelliği onun akıllılığıdır (IQ). İnsan bilgisinin öğrendiklerinin çoğu LAMARCK kuralını izlemekte, ona uymaktadır. Açılan tüm teknik ve sosyal kanalların yardımı ile elde edilen bilgilere dayalı kültürel evrim, bütün yollardan insanlar ve toplumlar arasında daha hızlı bir biçimde yayılmaktadır. Bu nedenle, insanların kültür ebeveynleri onların biyolojik ebeveynleri olmak zorunda değildirler.

Kültür evriminde, bilginin iletiminde bugün artık Lamarck modelinin geçerliliği kabul edilmektedir. Kültür, yayılmada, iletimde sınır tanımamaktadır.

İnsanların bilgileri, LAMARCK kuralına göre öğrenip algıladıklarının bir devamıdır. Bilginin bir kimseden diğerine ulaşımı DNA yolundan çok düşünce, fikir yolu ile sözlü, sesli (müzik), resim ve yazılı belgelerle olmaktadır.

Akıllı, intellegent olmak artık bir grup insanın genetik özelliği ve malı değildir. Ancak, yüksek zekanın belirmesi, prenatal beslenme yetersizliği, kültürel çevre uyarım eksikliği ile fırsat eşitsizliği gibi faktörler tarafından baskılanmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Kültür (*cultura*), doğa (*natura*), insan (*Homo erectus*, *Homo sapiens*, *Homo sapiens sapiens*), evolusyon, sosyobiyojoloji, sosyal antropoloji, genetik transmision (katılımsal aktarım, geçiş), human survival (yaşam boyutu), optimal ekosistem (çevre), eugenic (aranan, sağlıklı gen, üstün gen), Hugo genom projesi, Lamarck anlam metodu, Kültür ebeveyni, biyolojik ebeveyn, teleoloji

SUMMARY

A Biological Review-Outlook to Culture, Nature and Human Evolution

There is a scientific and a very closed relationship between the human cultural formation and human biology if one takes into consideration the unique biogenetical creation of modern man (*Homo sapiens sapiens*) in nature. The most striking and distinctive properties of our species is our intelligence (IQ). Much of human learning and knowledge follow a Lamarckian model.

Because of socially and technically mediated transmission ways, cultural changes of today despite of biogenetical challenges are not subjected to be restricted to passage. That is why the speed of cultural transmission is extremely fast in comparison to that of the biological. The cultural parents are not necessary to be their biological parents.

The Lamarckian mode of cultural evolution has been accepted to be an extension of the human learning. Transmission of the knowledges occurs this time from one individual to another through mind rather than via DNA.

It is a very distinctive rule that the human intelligence has been influenced mainly, by prenatal diet and its cultural environment. The appearance of high intelligence is not an exclusive genetic property of a particular social human group but rather than its expression can easily be masked in any group as a result of a dietary deficiency and lack of cultural stimulation.

Key Words : Culture, Nature, Human being (Homo erectus, homo sapiens, homo sapiens sapiens) evolution, sociobiology, social anthropology, genetic transmission, human survival, optimal ecosystem, eugenic (wished gen, healthy gen, super gen), Hugo genom project, lamarckian mode of cultural transmission, cultural parents, biological parents, teleology

KAYNAKÇA

1. Altner G : The Need for Wholeness : A Paradigm for World Culture of Tomorrow. Global Bioethics, Vol. 5, No. 57-62, 1992.
2. Chiarelli B : Man, Nature and Ethics : Global Bioethics, Vol. 5, Nr. 1, 13-20, 1992.
3. De Duve C : Life and its Origin, Carolina Tips, 53, 10, 37-40, 1990.
4. Demirsoy A : Yaşamın Temel Kuralları, Meteksan-A.Ş., Ankara, 1989.
5. Deniz E Şentuna C : Our Mediterranean Region in Light of Archaeological and Biological Data, in Israel Hershkovitz. People and Culture in Change. BAR Int. Series, 508, (i), 477-488, 1989.
6. Holzmüller W : Information in Biological Systems : The Role of Macromolecules. Cambridge (Strickberger'de) 1984.
7. Lerner IM Libby WJ : Heredity, Evolution and Society. W.H. Freeman and Company, San Fransisco, 1976.
8. Micklos DA : DNA Science and Education. Vol. 53, Carolina Tips. Vol. 53, Nr. 11, 1990.
9. Örs Y : Evrim Bir Süreçtir, Durmaz. Cumhuriyet, Bilim Teknik, 308, 13.2.1993.
10. Potter VR : Global Bioethics as a Secular Source of Moral Authority for Long Term Human Survival. Global Bioethics, Vol. 5, Nr. 1, : 5-11, 1992.
11. Strickberger MW : Evolution. Jones and Barlett Publ., Boston, U.S.A. 1990.
12. Yaşargil MG : Beyin ve Evrim Hakkında Düşünceler. 14 Mart Tıp Dergisi, 19-45, Ankara, 1991.